

Explaining the Components of Professional Ethics in the Mobile Learning Environment in the Post-Corona Era

H. Moradimokhles*

Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities, Bu- Ali Sina University, Hamedan, Iran.

Abstract

Background: The current era is the age of digital emergence and the fusion of technology with educational systems. This combination has brought about changes and transformations in the teaching and learning process. Due to the popularity and easy access of wireless and portable technologies, such as mobile phones, tablets and laptops, any person can learn at any time and place by having these tools and enter the mobile learning environment. Since the two concepts of professional ethics and mobile learning environment in the post-corona era have gained a special place in the formal and informal education system, it doubles the importance of observing professional ethics in the mobile learning environment. The discussion of designing mobile learning environments based on ethical standard components from different aspects of education, attitude and even technology has been noticed by the planners of the education system in the world. Based on what was discussed, the purpose of the current research is to explain the components of professional ethics in the mobile learning environment

Conclusion: The results of this research extracted and explained the main components of professional ethics in the mobile learning environment, which were: moral character, moral character, ethics in scientific practice, legal ethics, ethics in communication, political, social and cultural ethics along with Its seventeen sub-components. Also, the results of the present study showed that the observance of professional ethics in the mobile learning environment has a decisive role in the attitude of educators towards science learning in the context of this dynamic learning environment in the post-corona era. Finally, the results of this research effectively introduced the explanation and application of the components of professional ethics in the mobile learning environment in effective learning and improving the performance of learners.

Keywords: *Professional Ethics, Learning Environment, Mobile Learning*

***Corresponding Author:** Moradimokhles H, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran. Email: moradimokhles@basu.ac.ir

How to cite: Moradimokhles H. Explaining the components of professional ethics in the mobile learning environment in the post-corona era. *Ethics in Science and Technology*, 2024; 19(3): 11-20.

Copyright © 2024 Authors. Published by Iranian Association for Ethics in Science and Technology. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license. (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited

تبیین مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار در عصر پساکرونا

دکتر حسین مرادی مخلص*

گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۱، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۷)

چکیده

زمینه: عصر حاضر، عصر ظهور دیجیتال و آمیختگی فناوری با نظام‌های آموزشی است. این آمیختگی تغییر و تحولاتی در فرایند آموزش و یادگیری به وجود آورده است. با توجه به محبوبیت و دسترسی آسان فناوری‌های بی‌سیم و قابل حمل، همچون تلفن همراه، تبلت و لپ‌تاپ هر شخص می‌تواند با در اختیار داشتن این ابزار در هر مکان و زمانی به یادگیری بپردازد و وارد محیط یادگیری سیار بشود. از آنجایی که دو مفهوم اخلاق حرفه‌ای و محیط یادگیری سیار در عصر پساکرونا جایگاه ویژه‌ای در نظام آموزش رسمی و غیررسمی کسب نموده است، اهمیت رعایت اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار را مضاعف می‌نماید. بحث طراحی محیط‌های یادگیری سیار مبتنی بر مؤلفه‌های استاندارد اخلاقی از جنبه‌های مختلف آموزشی، نگرشی حتی فناوری موردتوجه برنامه ریزان نظام تعلیم و تربیت در دنیا قرار گرفته است. بر اساس آنچه مطرح شد، هدف پژوهش حاضر تبیین مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار می‌باشد.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش، مؤلفه اصلی اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار را استخراج و تبیین نمود که عبارت بودند از: شخصیت اخلاقی، منش اخلاقی، اخلاق در عملکرد علمی، اخلاق قانونی، اخلاق در ارتباطات، اخلاق سیاسی، اجتماعی و فرهنگی به همراه هفده زیر مؤلفه آن. همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد، رعایت اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار نقش تعیین‌کننده‌ای در نگرش متربیان به علم‌آموزی در بستر این محیط پویای یادگیری در عصر پساکرونا دارد. درنهایت نتایج این پژوهش، تبیین و کاربست مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار در یادگیری اثربخش و بهبود عملکرد یادگیرندگان را مؤثر معرفی نمود.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، محیط یادگیری، یادگیری سیار

سر آغاز

یکی از انواع یادگیری از راه دور، یادگیری الکترونیکی^۱ می‌باشد که یادگیری سیار زیرمجموعه‌ی یادگیری الکترونیکی است (۴). کسب هرگونه دانش در هر زمان و هر مکان برای فراگیران از طریق یادگیری سیار^۲ صورت می‌گیرد. یادگیری سیار دسترسی عادلانه‌تر به آموزش را به‌ویژه برای کسانی که به دلایل مختلف از آموزش حضوری و رسمی طردشده‌اند، فراهم می‌کند (۵). یادگیری سیار روشی است که توسط بسیاری از نظریه‌های یادگیری پشتیبانی می‌شود. تعاریف گوناگونی از یادگیری سیار وجود دارد که در این تعاریف به یادگیری در هر زمان، هر مکان، استفاده از دستگاه‌های تلفن همراه، فناوری‌های بی‌سیم و بر مفاهیمی مثل قابل حمل، فردیت و شخصی‌سازی تأکید دارند. در یادگیری سیار می‌توان از محیط‌های آموزشی سیار به‌عنوان کلاس درس استفاده کرد (۶). استفاده از محیط یادگیری سیار، مفهوم و فرایند فرادهنده محور را متحول ساخته است و محیط یادگیری را به با تأکید بر فراگیر محور تغییر داده است.

امروزه پیشرفت در فناوری‌های اطلاعاتی ثبت‌شده، در حال توسعه امکانات جدید بسیار خوبی برای افراد در همه زمینه‌های زندگی است. چون آموزش گام اساسی در زندگی هر فرد است، باید محبوبیت، دسترسی و راحتی آن را برای همه افزایش دهیم. فناوری‌های اطلاعات، با ارائه بسیاری از ابزارها و رویکردهای جدید، زیرساخت‌های فرایند آموزشی را گسترش می‌دهند. طی چند سال گذشته این حوزه به‌طور قابل توجهی تغییر کرده است (۱). هم‌زمان با رشد فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، شاهد تغییرات اساسی و رو به رشد در آموزش هستیم. فناوری اطلاعات و ارتباطات، امروزه جزئی جدایی‌ناپذیر از محیط کار و کلاس است و نحوه کار، ارتباط و یادگیری شرکت‌ها را تغییر داده است (۲) و ارتباطات از راه دور امکان یادگیری گسترده و همگانی را فراهم می‌کند و محیط‌های یادگیری از راه دور را متنوع و تخصصی می‌سازد (۳).

شهری، استانی، ملی و بین‌المللی تشکیل شده‌اند و عوامل مختلف یادگیری فردی همچون تفاوت در زمینه‌های فرهنگی، سیاسی و مذهبی، دانشگاهی و سن همراه با نگرش‌های متنوع و متفاوت در محیط یادگیری سیار دخالت دارد (۱۲). با توجه به اینکه رعایت اخلاق حرفه‌ای در همه ابعاد آن در مراکز آموزش عالی، امری حیاتی و اساسی است، اما مقوله‌ی اخلاق حرفه‌ای اساتید از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا اساتید در بهترین موقعیت ارتباطی با فراگیران قرار دارند و مناسبترین تعاملات را با آن‌ها ایجاد می‌کنند، پس اخلاق حرفه‌ای اعضای هیئت علمی بیشترین و عمیق‌ترین تأثیر را بر نسل جوان دانشجویان را دارد و در این زمان است که بحث شکل‌گیری نگرش استاندارد دانشجویان به در عصر دیجیتال پدید می‌آید (۱۳).

موقعیت در محیط یادگیری عصر جدید آن‌هم بدون اخلاق حرفه‌ای یک امر محال است. یونسکو در برنامه‌های آموزشی خود در قرن بیست‌ویک، اخلاق حرفه‌ای را آغازگر عمیق ارزش‌های اخلاقی در میراث فرهنگی، حقوقی، فلسفی و مذهبی معرفی نموده است (۱۴). مربیان در محیط یادگیری سیار باید بکوشد در محیط سرشار از احترام متقابل و اعتماد، فقط نقش تسهیل‌کننده‌ها را ایفا کند و مطمئن شوند که بحث در مسیر اصلی خود مانده است و سوالها را فقط برای تحریک و ترغیب بیشتر ارتباطات مطرح می‌کند. در حالت مناسب، او فقط استدلال‌های منطقی را طرح می‌کند که باید در یک بحث علمی و عملی واقعی آنلاین طرح شود. استاد باید بداند که او هم از کل فرایند تعامل و ارتباطات بهره می‌برد؛ به عبارتی دیگر هنگامی که جامعه فراگیران از فرایند محیط آموزشی سیار به این شیوه لذت می‌برند و پویا هستند، تصویری از محیط یادگیری سیار در متعالی‌ترین وضعیت ممکن به شکل می‌گیرد. اساتید مراکز آموزش عالی به‌عنوان افرادی که مسئولیت نظام تعلیم و تربیت نسل جوان دانشجویان را بر عهده‌دارند، باید از اصول و استانداردهای اخلاق حرفه‌ای جایگاه معلمی آگاهی و اشراف داشته. رعایت اصول اخلاق آموزشی ضامن سلامت محیط یادگیری سیار در دانشگاه است و موجب افزایش تعهد و پاسخگویی اساتید نسبت به نیازهای دانشجویان در این محیط یادگیری می‌شود (۱۵). در نتیجه، اخلاق حرفه‌ای می‌تواند ساختار و چارچوبی برای تدوین کدهای اخلاقی به همراه زیر مولفه ایجاد کند که می‌تواند راهنمایی برای نظام آموزش عالی به‌منظور پاسخگویی به سؤال‌های مربوط به رفتار اخلاقی در یادگیری سیار باشد. (۱۶).

بنابراین با توجه به ضرورت جایگاه مباحث حوزه نگرشی^۶ از جمله اخلاق حرفه‌ای در محیط‌های جدید یادگیری مانند محیط یادگیری سیار و از سویی اختلاف نتایج حاصل از پژوهش‌های اندک گذشته، همگی بیانگر خلأ پژوهشی در موضوع پژوهش حاضر می‌باشد. بر اساس آنچه مطرح شد پژوهش حاضر سعی دارد به تبیین مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار در عصر پساکرونا که فناوری جایگاه ویژه‌ای در محیط‌های یادگیری جدید پیدا نموده است، بپردازد. حال سؤال تحقیق حاضر این است: با پیشرفت پرشتاب ابزارهای فناوری و تکامل

در محیط پویای یادگیری سیار، حوزه گسترده‌ای از انعطاف‌پذیری را در مدیریت محتوا، روش تدریس، تعامل^۳ هم‌زمان و ناهم‌زمان بین دانشجویان و اساتید پیشنهاد می‌کند. با ظهور محیط‌های مدرن و پویایی یادگیری در عصر دیجیتال همچون محیط یادگیری سیار، نیاز به پرورش ترویج اخلاق و مؤلفه‌های آن امری ضروری به نظر می‌رسد. لذا گاهی وجود جریان آزاد ارتباطات در فضای مجازی متأسفانه بروز رفتارهای غیراخلاقی را سبب می‌شود که نیاز فوری به اقدامات علمی و علمی برای اتخاذ رفتارهای اخلاقی در این محیط حساس می‌باشد (۷). توسعه فناوری‌هایی چون موبایل، اینترنت ماهواره‌ای، واقعیت مجازی، متاورس و هوش مصنوعی هرچند مزایایی چون: ارسال تکالیف، دستیابی فراگیران به بسیاری از منابع اطلاعاتی، دسترسی لازم به اطلاعات دانشگاهی و علمی را به همراه داشته است ولی در عین حال شانس سقوط رفتارهای غیراخلاقی را در مدل‌های یاددهی - یادگیری افزایش داده و این محیط یادگیری را با چالش‌های جدید مواجه کرده است (۸). اخلاق حرفه‌ای مربی و مربی بر هر نوع اخلاق دیگر در محیط یادگیری تقدم دارد؛ زیرا جایگاه اخلاق بسیار متعالی‌تر از صرفاً حوزه یادگیری افراد است. انسان‌ها در عصر حاضر در محل اشتغال خود باید اخلاق مدار باشند اما اخلاق ورزی لزوماً محتاج اشتغال و جایگاه نیستند (۹). اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار متأثر از اخلاق آموزشی و اخلاق ارتباطی است. در نظام تعلیم و تربیتی که می‌خواهد شیوه‌نامه‌ی ارتباطی و تعاملی در میان همه‌ی افراد آن بصورت متعالی برقرار شود، رعایت اخلاق آموزشی بر عهده آموزگار سیار و رعایت اخلاق ارتباطی بر عهده یادگیرندگان سیار است (۱۰).

با توجه به اینکه راهبردهای اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری جدیدی همچون سیار به رفتار اخلاقی اعضای نظام الکترونیکی تمرکز دارد، می‌بایست اساتید را به‌عنوان بانیان «توانمند یادگیری و نه صرفاً انتقال‌دهنده داده و دانش» نام برد. برای اساتید در سیستم آموزشی از راه دور مبتنی بر یادگیری سیار که از مزایای ارتباط و تعامل در آن به خطر افتاده است. اساتید وظیفه‌دارند که ارتباطات آنلاین با فراگیران را تسهیل نمایند. اساتید خواسته یا ناخواسته نماینده نظام آموزش عالی هستند؛ لذا آن‌ها موظف به رعایت کلیه مقررات مولفه‌های اخلاقی در نظام آموزشی سیار هستند (۱۱).

اهمیت اخلاق حرفه‌ای تا بدان جاست که این نوع رفتار اعضای یک نظام آموزشی را ریل‌گذاری می‌نماید. عدالت، احترام متقابل، حسن نیت و مدارا، ستون این رفتار را منجر می‌شود. به‌طور خاص، این به معنی آن است که در هر شرایطی از کلاس‌های آنلاین، از اساتید و دانشجویان و عوامل پشتیبان این محیط انتظار می‌رود که هنجارهای اخلاقی استاندارد را بشناسند و بکار گیرند تا فضای آموزشی‌ای پویا ایجاد کنند که مناسب محیط یادگیری بهینه باشد. در این فضا هر عنصری نقش خود را می‌داند و موظف به انجام آن چیزی است که نیاز به اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار را توجیه می‌کند. منطق اساسی و استاندارد اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار در این واقعیت نهفته است که جامعه برخط فراگیران سیار از زمینه‌های مختلف

سخت‌افزاری در محیط یادگیری سیار، تبیین و تکامل مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای به‌عنوان حوزه نرم‌افزاری محیط یادگیری سیار چگونه است؟

بحث

اخلاق حرفه‌ای

اخلاق دانشی است که از اصول و ارزش‌ها صحبت می‌کند. ارزش‌هایی که ناظر بر رفتارها و صفات آزادی انسان و تمایز آن از حیث خوبی و بدی، شایستگی و ناشایستگی، نیکویی و زشتی هستند (۱۷). واژه «حرفه» کاربردهای فراوانی دارد و عام‌ترین کاربرد آن به معنای پیشه، شغل و کسب‌وکار است (۱۸). حرفه‌ای کسی است که توانمندی خود را در پایبندی به قانون و نظام‌مندی حرفه می‌داند و خودشناسی، خودسازی و خودباوری را لازمه حرفه‌ای شدن و حرفه‌ای ماندن قلمداد می‌کند

(۱۹). اخلاق حرفه‌ای در حوزه آموزش شاخه‌ای از اخلاق است که مشخص‌کننده مسئولیت‌های اخلاقی مربی و مربی در تدریس و آموزش است و یکی از ابعاد تأثیرگذار در نهادینه کردن رویکردهای اخلاقی در رفتار حرفه‌ای فراگیر و فرا دهنده محسوب می‌شود (۲۰).

اخلاق حرفه‌ای مجموعه‌ای از گزاره‌های اخلاقی و بایدها و نبایدهای موجود در سیستم آموزشی و مجموعه‌ای از کنش‌ها و واکنش‌های اخلاقی پذیرفته‌شده است که از سوی نظام تعلیم و تربیت مقرر می‌شود تا مطلوب‌ترین روابط ممکن را برای اعضای خود در اجرای وظایف حرفه‌ای فراهم آورد (۲۱).

امبری و همکاران در سال ۱۳۸۹ در تعریف اخلاق حرفه‌ای به موارد نگاره شماره ۱ اشاره نموده است (۲۲).

۱. اخلاق حرفه‌ای رفتاری متداول در میان اهل یک حرفه و شغل است.
۲. اخلاق حرفه‌ای مدیریت رفتار آدمی هنگام انجام دادن کارهای حرفه‌ای است.
۳. اخلاق حرفه‌ای رشته‌ای از دانش اخلاق است که به مطالعه روابط شغلی افراد می‌پردازد.
۴. اخلاق حرفه‌ای عبارت است از مجموعه‌ای از قوانین که در وهله اول از ماهیت حرفه و شغل به دست می‌آید.

نگاره ۱: ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای

کاری استادان را شامل می‌شود که گروه‌های اصلی مرتبط با محیط یادگیری سیار عبارت‌اند از: اعضای هیئت علمی، دانشجویان. لذا پایبندی اعضای هیئت علمی به اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای، از منظر توسعه فرهنگ‌سازمانی مبتنی بر اخلاقیات و انتقال به دانشجویان نسل جدید و در نتیجه اشاعه آن‌ها در جامعه، بسیار حائز اهمیت است.

یادگیری سیار

از سال‌ها پیش تلاش‌های زیادی برای خارج کردن یادگیری رسمی از محیط بسته مدرسه و دانشگاه و حذف محدودیت آن به زمان و مکان شده و نزدیک کردن آن به یادگیری غیررسمی و شخصی شده است. یادگیری از راه دور، یادگیری الکترونیکی و یادگیری سیار از رویکردهایی هستند که با استفاده از آن می‌توان یادگیری مادام‌العمر را به‌خوبی اجرا کرد (۲۴). یادگیری سیار یک شاخه توسعه‌یافته از یادگیری الکترونیکی است که نسبت به سایر انواع یادگیری الکترونیکی امکان دسترسی به محتوای یادگیری را با سهولت بیشتری برای فراگیران فراهم می‌سازد. این مطلب با توجه به قابلیت ارتباطی و تعاملی گسترده‌ای که وسایل و ابزارهای مورد استفاده در یادگیری همراه برای کاربران خود به همراه می‌آورند، به‌روشنی قابل تشخیص است (۲۵). یادگیری سیار فرصت‌های بهینه و رضایت بخشی را با استفاده از ویژگی‌های خاص خود از جمله قابلیت حمل آسان، قابلیت تحرک بخشیدن به ارتباطات آموزشی، هزینه‌ی پایین، انعطاف‌پذیری در زمان

استاد دانشگاه صرف‌نظر از رشته تخصصی و علمی خود که باید در آن تبحر و تسلط داشته باشند، از آنجاکه وظیفه خطیر فرایند یاددهی و یادگیر را بر عهده‌دارند، باید در حرفه و هنر تخصصی و ظریف معلمی هم مهارت کاربردی داشته و با اصول و مقررات اخلاق حرفه‌ای آن آشنا باشند؛ چراکه آموزش همه جانبه نخستین مأموریت و رسالت یک دانشگاه در عصر جدید محسوب می‌شود. آموزش‌های طراحی و ارائه‌شده از سوی یک نظام آموزش عالی گاهی ممکن است منجر به بروز رفتارهایی ناهنجار در هر جامعه‌ای شود که از نظر اخلاقی قابل تحلیل و بررسی است. محتوا، منابع آموزشی و سرفصل‌های درس ممکن است به‌گونه‌ای تدوین شده باشد که نوع خاصی از اندیشه و نگرش را تقویت یا ضعیف نماید که برای هر جامعه یا نسل دارای دارای فرصت‌ها و چالش‌ها می‌باشد. همچنین نوع حرکات، منش و اخلاق حرفه‌ای استاد می‌تواند بر رفتار دانشجویان تأثیر مستقیم گاه مثبت یا گاه منفی داشته باشد (۲۳). اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار نیز همچون دیگر محیط‌های یادگیری در سطح آموزش عالی به تعیین حدود رفتارهای مناسب و هدایت اعضای هیئت علمی به مسئولیت‌های حرفه‌ای و همچنین حفظ کیفیت آموزشی می‌انجامد. مسئولیت‌ها و وظایف اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در حوزه تعلیم و تربیت مجازی از جمله در عصر آموزش در دوره دنیاگیری کرونا، استفاده صحیح از تکنولوژی و مدیریت محتوا در دو حوزه آموزش، پژوهش در بستر فناوری اطلاعات است. حوزه آموزش مهم‌ترین و بیشترین حوزه

روایی محتوایی و ملاکی می‌باشد (۳۰). باید این نکته را خاطرنشان کرد که محیط یادگیری سیار واقعیتی است که در نظام‌های آموزشی رسمی و غیررسمی نفوذ کرده و توانسته است تا حد زیادی جایگاه خود را در نظام‌های آموزشی پیدا کند و کار آیی خود را نشان دهد (۳۱). وجود این شیوه نوین محیط یادگیری که با ویژگی‌های سخت‌افزاری عصر کنونی مطابقت دارد و در این نظام آموزشی اجتناب‌ناپذیر است. بحث کیفیت و آسیب‌شناسی دوره‌های یادگیری سیار از جنبه‌های مختلف آموزشی، نگرشی و فناوری است تا با بررسی عمیق و شناخت این دوره‌ها و حذف کاستی‌ها موجود، زمینه برای هر چه غنی کردن محیط یادگیری سیار فراهم ساخت (۳۲). در ادامه پژوهش حاضر به تبیین مؤلفه‌های اصلی و زیر مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار در عصر پساکرونا پرداخته می‌شود.

و مکان آموزش، یادگیری مستقل و منعطف با نیازها و ویژگی‌های متفاوت فراگیران فراهم کرده است (۲۶). از طرفی دیگر می‌توان آن را استفاده از دستگاه‌های تلفن همراه برای یادگیری در هر زمان و هر مکان در نظر گرفت که روزبه‌روز در حال متنوع شدن و ارتقاء در حوزه سخت‌افزاری هستند. دستگاه‌های تلفن همراه، تلفن هوشمند، رایانه‌های دستی، تبلت، لپ‌تاپ و متاورس نمونه‌هایی از فناوری سیار به شمار می‌آیند (۲۷) که جایگاه آنرا در سیستم‌های آموزشی «براون» در سال ۲۰۰۵ به نگاره ۲ تبیین نموده است (۲۸).

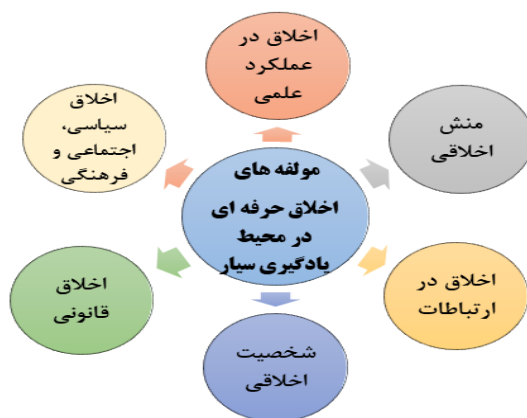
در بسیاری از کشورهای در حال توسعه که در آن آموزش مجازی هنوز در مراحل ابتدایی است، به‌طور کلی قوانین و سند اخلاقی بسیار کمی در مورد این مسائل به چشم می‌خورد (۲۹). از سوی دیگر در کشورهایی که در آن آموزش مجازی در مرحله پیشرفته قرار دارد و سیاست‌ها، قوانین و اخلاق حرفه‌ای مربوط به آن به‌ظاهر غنی است که گاهی فاقد

نگاره ۲: جایگاه یادگیری سیار در سیستم‌های آموزشی

مؤلفه‌هایی که دارای شباهت‌های مفهومی و معنایی داشتند، طبقه‌های مؤلفه‌های اصلی را تشکیل دادند. در راستای تبیین جایگاه اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار، شش مؤلفه اصلی قابل تبیین است (نگاره ۳).

مطالعات موجود نشان می‌دهند که هر یک از پژوهشگران در مطالعه و طبقه‌بندی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای، آن‌ها را با ابعاد گوناگون بررسی کرده‌اند و هر یک بر ابعادی از این سازه تأکید کرده‌اند. پس از استخراج مؤلفه‌های کلیدی از مقالات بر اساس وجوه شباهت و تفاوت معنا در قالب زیر مؤلفه‌ها متناسب با معانی خود دسته‌بندی شدند. در ادامه زیر

نگاره ۳: مؤلفه‌های اصلی اخلاق حرفه‌ای در یادگیری سیار

همچنین هر یک از این مؤلفه‌ها شش‌گانه اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار دارای زیر مؤلفه می‌باشند که در جدول شماره ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱: مؤلفه‌های اصلی و زیر مؤلفه‌ها اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار

زیر مؤلفه‌ها	مؤلفه‌های اصلی
اخلاق در تدریس محیط یادگیری سیار	اخلاق در عملکرد علمی
اخلاق در ارزشیابی یادگیری سیار	
اخلاق در کارکردهای آکادمیک فناوری‌های سیار	
اخلاق در نقدپذیری محیط یادگیری سیار	
مسئولیت‌پذیری اساتید و دانشجویان در محیط یادگیری سیار	
اخلاق در هنجارهای تعریف‌شده دانشگاهی در محیط یادگیری سیار	
اخلاق در تعاملات دانشجویی در محیط یادگیری سیار	اخلاق در ارتباطات
اخلاق در تعاملات فرا دانشجویی در محیط یادگیری سیار	
گفتمان اخلاقی در محیط یادگیری سیار	شخصیت اخلاقی
کنش اخلاقی در محیط یادگیری سیار	
خوی اخلاقی در محیط یادگیری سیار	منش اخلاقی
اخلاق دینی در محیط یادگیری سیار	
پرورش اخلاقی در محیط یادگیری سیار	
قانون مداری در محیط یادگیری سیار	
احترام به عقاید مختلف در محیط یادگیری سیار	اخلاق سیاسی، اجتماعی و فرهنگی
ارتباط بی‌طرفانه و عدم تحمیل نظر در محیط یادگیری سیار	
اخلاق فرهنگی	

مرتبط برای تدریس در محیط سیار، تسلط به شیوه‌های تحلیل محتوا، انطباق محتوا با نیازهای دانشجوی، ارائه مطالب به شکل پیوسته و مفهوم دار، تلاش برای شناخت آموخته‌های قبلی دانشجویان، همخوانی محتوا و اهداف درس، آماده کردن محتوای درسی پیش از ورود دانشجویان به کلاس، گزینش مناسب محتوا به شکلی که به آمادگی یادگیرندگان در دوره‌ها و ترم‌های بعدی بیانجامد، ارائه محتوا در کلاس به به‌طور کامل و بازگویی اهداف رفتاری درس در آغاز تدریس در محیط یادگیری سیار را شامل می‌شود.

۴- اخلاق در ارزشیابی یادگیری سیار: شامل مفاهیمی چون ارزشیابی عادلانه و دوری از تبعیض در یادگیری سیار، توجه به ابعاد روانی و اجتماعی در ارزشیابی، استفاده از متنوع‌ترین شیوه‌ها در ارزیابی از دانشجویان، متناسب بودن ارزشیابی با اهداف رفتاری، استفاده از نظام تشویقی و توجیهی مناسب، استفاده از ارزشیابی تکوینی و تراکمی در حین و پایان تدریس، مطابقت تکالیف فراگیر با اهداف یادگیری، نظارت باهدف ارتقاء و بهبود یادگیری فراگیران، و محرمانه داشتن نمره دانشجویان است و دادن بازخورد مناسب در محیط یادگیری سیار را شامل می‌شود.

همان‌طور که در جدول شماره ۲ نمایش داده است مؤلفه اصلی "اخلاق در عملکرد علمی"^۷ شامل ۶ زیر مؤلفه است که هر یک مفاهیم خاصی را در برمی‌گیرند که در این اثر پژوهشی به تبیین آن‌ها به شرح زیر پرداخته شد:

۱- اخلاق در تدریس محیط یادگیری سیار: مفاهیمی از قبیل پرداختن به موضوعات حساس پداگوژیکی در محیط یادگیری سیار، کارآمدی محیط یادگیری سیار، استفاده از روش‌های نوین تدریس بر اساس نیاز دانشجویان، عدم پرداختن به مباحث حاشیه‌ای، دارا بودن تجربه و دانش عمومی در تدریس، نظم و دقت در کلیه امور تدریس، دریافت بازخورد از فراگیران، داشتن بیان شیوا، دارا بودن مهارت‌های لازم برای انتقال مفاهیم و مباحث درسی، اشراف بر محتوای درسی، مسئولیت‌پذیری مناسب در تدریس، برخورداری از انگیزه و علاقه برای تدریس، تدریس موضوعات بدون اعمال سلیقه، استفاده از مثال‌های مرتبط بازندگی واقعی یادگیرندگان، برقراری ارتباط و تعامل در سطح مناسب در تدریس با دانشجویان در محیط یادگیری سیار، ارائه بازخورد مناسب در حین تدریس، تشریح مسائل درسی برای دانشجویان، تأکید بر محیط‌های یادگیری تجربی، داشتن طرح درس برای تدریس، کارآمدی محتوای درسی، استفاده از مطالب به‌روز و

مجازی و حفظ آن، مهارت لازم برای تجزیه و تحلیل و درک تفاوت‌های فرهنگی و قومیتی، آگاهی از زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی و مذهبی اقوام مختلف دانشجویان و عامل بودن به هنجارها و آیین‌های علمی و فرهنگی دانشگاه در محیط سیار می‌باشد.

مؤلفه‌ی اصلی اخلاق حرفه‌ای در یادگیری سیار در حوزه "اخلاق ارتباطات" شامل دو زیر مؤلفه‌ی: اخلاق در ارتباطات دانشجویی و اخلاق در ارتباطات فرا دانشجویی است که تبیین آن‌ها به شرح زیر می‌باشد:

— اخلاق در ارتباطات دانشجویی در محیط یادگیری

سیار: معانی که اخلاق در ارتباطات دانشجویی در محیط یادگیری سیار را در برمی‌گیرد عبارت‌اند از: برخورداری از قدرت بالا برای ایجاد ارتباط با فراگیران، نداشتن روابط دوگانه و چندگانه با دانشجویان، حفظ تعادل در رابطه، توسعه روح همفکری و همدلی در دانشجویان، برخورد احترام‌آمیز با دانشجویان، پرهیز از برقراری روابط افراطی عاطفی با فراگیران، رعایت ارزش‌های اخلاقی در ارتباطات، رابطه با دانشجویان متمرکز بر اهداف آموزشی، ارتباط با فراگیران در این محیط مجازی مبتنی بر اعتماد متقابل.

— اخلاق در ارتباطات فرا دانشجویی در محیط یادگیری

سیار: اخلاق در ارتباطات فرا دانشجویی نیز شامل: احترام به همکاران، احترام به مقررات دانشگاه، احترام به دانشگاه خود که محیط سخت‌افزاری یادگیری سیار را در بستر درس‌افزارهای سیار فراهم نموده، احترام به کلاس درس برخط، دوری ورزیدن از عواملی که باعث لطمه زدن به استانداردهای آموزشی می‌شود و همچنین استفاده مناسب از کانال‌های مختلف ارتباطی، است مؤلفه‌ی اصلی اخلاق حرفه‌ای در یادگیری سیار در حوزه "شخصیت اخلاقی" شامل دو زیر مؤلفه‌ی: گفت‌وگو اخلاقی^۸ در محیط یادگیری سیار و کنش اخلاقی^۹ در محیط یادگیری سیار است که تبیین آن‌ها به شرح زیر می‌باشد:

— **گفت‌وگو اخلاقی در محیط یادگیری سیار:** منظور از گفت‌وگو اخلاقی یعنی مفاهیمی چون پرهیز از شوخی‌های زننده، دوری از توییخ و سرزنش، داشتن روحیه طنز و شوخ‌طبعی در کنار تدریس، سادگی و بی‌آلایشی در رفتار، وحدت و سازگاری بین حرف و عمل

— **کنش اخلاقی در محیط یادگیری سیار:** مؤلفه کنش اخلاقی در محیط یادگیری سیار شامل: عدم ارائه‌ی توان علمی خود در اختیار کسانی که از آن سوءاستفاده می‌کنند، برخورداری از بصیرت مناسب نسبت به رفتار دانشجویان، محبت واقعی نسبت به فراگیران، عدم ایجاد روحیه‌ی چاپلوسی به دلیل اقتدار محیط یادگیری، امانت‌داری و رازداری نسبت به دانشجویان، زیر سؤال نبردن عملکرد سایر همکاران، جلوگیری از دید ابزاری به

— اخلاق در کارکردهای آکادمیک فناوری‌های سیار: این

زیر مؤلفه دربرگیرنده مفاهیمی همچون وقت‌شناسی و حضور به‌موقع، در دسترس بودن در ساعات غیردرسی، اهمیت دادن به انجام حضور و غیاب دانشجویان، کار در حوزه‌ی تخصصی، رعایت مدت‌زمان قانونی کلاس تدریس، داشتن روحیه مناسب جستجوگری، ایجاد علاقه جهت جذب مناسب دانشجویان، مدیریت کلاس درس، داشتن تجربه و تخصص در حوزه تخصصی خود، مسئولیت‌پذیری در قبال دانشجویان، پذیرش مسئولیت جهت توسعه حرفه‌ی خود، همراه بودن بازخوردها به فراگیران با سعه‌صدر، فراهم آوردن بستری جهت تقویت اعتمادبه‌نفس یادگیرندگان در محیط سیار، آگاهی از اصول و استانداردهای کلاس داری، شناخت متخصصان و همکاران در رشته خود، همکاری با سازمان‌های مرتبط و مختلف در زمینه تخصص خود، همچنین ایجاد پایه‌های انضباط درونی (خودارزیابی، خودکنترلی و ...) در فراگیران است.

— اخلاق در نقدپذیری محیط یادگیری سیار: این زیر مؤلفه

نیز مفاهیمی از قبیل استقبال از نظرات منطقی و گاهی مخالف در محیط یادگیری سیار، باز بودن فضای تعاملی در کلاس، توجه به رشد فکری فراگیران، عدم تحمیل نظرات فردی و شخصی خود به یادگیرندگان، تشویق دانشجویان به بیان نظرات شخصی خود، آزادی بیان در فضای کلاس مجازی، رعایت انصاف در نقد کردن، ایجاد یک فضا و جو مثبت به‌دوراز هرگونه تعصب‌های بی‌منطق و گاهی نژادپرستانه، ارزیابی انتقادی عمل حرفه‌ای خود به‌عنوان یک استاد، به وجود آوردن یک فضای مطمئن برای یادگیری، ارزشیابی منصفانه، منطقی و نقادانه از توسعه توانایی‌های درونی خود، تقویت روحیه و تفکر کاوشگری و به چالش کشیدن دانشجویان در محیط پویای یادگیری سیار، اصلاح رفتار نادرست و دوری ورزیدن از تحمیل عقاید شخصی به دانشجویان در محیط یادگیری سیار را شامل می‌شود.

— مسئولیت‌پذیری اساتید و دانشجویان در محیط

یادگیری سیار: مسئولیت‌پذیری اخلاقی در این محیط یادگیری پویا شامل توانایی لازم جهت پاسخگو بودن در برابر مشکلات آموزشی فراگیران، توانایی مذاکره با همکاران جهت تبیین مسائل آموزشی، عدم بی‌تفاوتی نسبت به عملکرد تحصیلی پایین بعضی از فراگیران، توانایی حل اختلافات بین دانشجویان، توجه به بعد عاطفی و نگرشی دانشجویان در فرایند یاددهی-یادگیری، شکل‌دهی رفتارهای مناسب در فراگیران، تشویق دانشجویان به موفقیت‌های علمی و عدم القای روحیه یأس به دانشجویان می‌باشد.

— اخلاق در هنجارهای تعریف‌شده دانشگاهی در محیط

یادگیری سیار: اخلاق در هنجارهای دانشگاهی یادگیری سیار شامل مفاهیمی چون ایجاد و بازسازی فرهنگ مطلوب در فضای

- احترام به عقاید مختلف در محیط یادگیری سیار: شامل سعه صدر داشتن و مهارت گوش دادن فعال در فضای محیط یادگیری سیار می‌باشد.
- ارتباط بی‌طرفانه و عدم تحمیل نظر در محیط یادگیری سیار: این زیر مؤلفه شامل تلاش در جهت توسعه عدالت و توزیع منصفانه فرصت‌ها، مساعدت در کنار گذاشتن اختلافات داخلی می‌باشد.
- اخلاق فرهنگی: زیر مؤلفه اخلاق فرهنگی^{۱۴} نیز شامل ترویج همبستگی ملی، ترویج مشارکت و همدلی، رعایت اصول و ارزش‌های سیاسی و اجتماعی، احترام به عقاید و فرهنگ‌های مختلف، مشارکت سیاسی مناسب می‌باشد

نتیجه‌گیری

در پایان به این نکته باید اشاره نمود که در مواجهه با پیشرفت فناوری‌ها در عصر دیجیتال، اطمینان از یکپارچگی و عدالت همراه با اخلاق حرفه‌ای در محیط یادگیری سیار یک چالش و مسئله جدی است. این امر لزوم تدوین مؤلفه‌های اخلاقی استاندارد را توجیه می‌کند. باین‌حال، از آنجاکه محیط یادگیری سیار در عصر هوشمند در حال تغییر و توسعه و تکامل مداوم است، قطعاً چالش‌های و تهدیدهای جدی و جدیدی برای دانشگاه‌های هوشمند نیز به وجود خواهد آمد و باید خود را با این تغییرات سازگار نماید. لذا تلاش بی‌مطالعه و بدون استاندارد علمی در ارائه مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در این زمینه راهگشا نخواهد بود. در قرن حاضر یادگیری سیار مبتنی بر کاربریست مؤلفه‌های شش‌گانه اخلاق حرفه‌ای یکی از راهبردهای مناسب جهت ادامه حیات آموزشی است. متأسفانه نگاه صرفاً سخت‌افزاری به محیط یادگیری سیار، توجه به اخلاق حرفه‌ای را به خطر انداخته است؛ بنابراین تنها در صورت وجود تعادل و توازن بین این دو می‌توان ادعا نمود که جامعه یادگیری سیار واقعاً متعالی و کارگشا است. بدون شک رعایت اخلاق حرفه‌ای و تحقق مؤلفه‌ها و زیر مؤلفه‌های آن در همه ابعاد محیط یادگیری سیار از سخت‌افزاری گرفته تا نرم‌افزاری و حل مسئله نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و باعث ایجاد انگیزه^{۱۵} و علاقه‌مندی دانشجویان به علم‌آموزی در بستر این محیط یادگیری می‌شود. درنهایت با توجه به اهمیت اخلاق حرفه‌ای و با توجه به نتایج به‌دست‌آمده ضروری است دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به استادان جوان، چارچوب‌های رعایت اخلاق حرفه‌ای را به هنگام ورود به محیط یادگیری سیار، ارائه دهند. همچنین توصیه می‌شود مؤسسات آموزش عالی در هر سطحی بر اساس برنامه‌ها و اسناد بالادستی، برنامه‌های عملیاتی مستمر با توجه به چشم‌انداز محیط یادگیری سیار مبتنی بر مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در عصر پساکرونا را تهیه نمایند. در پایان پیشنهاد داده می‌شود در پژوهش‌های آتی عوامل محیط یادگیری سیار متناسب با پیشرفت سریع تکنولوژی، طراحی آموزشی^{۱۶} شود و در این الگوهای طراحی آموزشی محیط یادگیری سیار توجه ویژه به عنصر حیاتی اخلاق حرفه‌ای شود و این الگوها نیز بر

دانشجویان، مسخره نکردن اشتباهات درسی دانشجویان در محیط یادگیری سیار، محرمانه بودن مکالمات خصوصی با فراگیران، جلوگیری از انتقال اطلاعات محرمانه دانشجویان، عدم تأمین منافع مالی در قبال نمره دادن به دانشجویان، در نظر نگرفتن اختلاف‌نظر و سلیقه خود با اساتید در ارزیابی دانشجویان، صداقت در ارائه‌ی گزارش‌های تحصیلی به دانشگاه، جلوگیری از غرور علمی، رعایت انصاف و عدالت در برخورد با اختلافات سلیقه‌ای مختلف در بین دانشجویان، رعایت عدالت در نگاه کردن، می‌باشد. مؤلفه اصلی "منش اخلاقی"^{۱۷} نیز سه زیر مؤلفه را در برمی‌گیرد که تبیین این سه زیر مؤلفه به شرح زیر می‌باشد:

- خوی اخلاقی در محیط یادگیری سیار: خوی اخلاقی مفاهیمی از قبیل داشتن التزام علمی به ارزش‌های اخلاقی، توجه به اهمیت جایگاه نقش خود در جامعه به‌عنوان یک الگوی رفتاری، تلاش تعهد کاری نسبت به قبول پذیرش شغل استادی در محیط یادگیری حضوری یا مجازی، حفظ حیثیت و شئونات شغل معلمی، شفقت و مهربانی با دانشجویان، احساس خوش‌رویی و لحن مناسب بیان با دانشجویان و همکاران، معترف بودن نسبت به ناتوانی در مسائلی که به آن‌ها احاطه ندارد را شامل می‌شود.
- اخلاق دینی در محیط یادگیری سیار: اخلاق دینی^{۱۸} شامل انجام کار با نیت خالص تقرب به خدا آن‌هم در فضای پرتلاطم رسانه‌های مجازی، دارا بودن شهامت اظهار حق، شروع کلاس بانام خدا، حفظ همبستگی باخدا است می‌باشد
- پرورش اخلاقی در محیط یادگیری سیار: پرورش اخلاقی^{۱۹} نیز دربرگیرنده مفاهیمی چون ترغیب دانشجویان به تحصیل علم با بارور کردن انگیزه‌های عالی انسانی پرورش خلوص نیت الهی در دانشجویان، به پایان رساندن درس با نصایح اخلاقی، بارور کردن مسئولیت‌پذیری اجتماعی در دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی، حساسیت نسبت به مشکلات شخصی شاگردان است.
- مؤلفه اصلی "اخلاق قانونی" نیز یک زیر مؤلفه را در برمی‌گیرد که تبیین این مؤلفه به شرح زیر می‌باشد:
- قانون مداری در محیط یادگیری سیار: زیر مؤلفه قانون مداری^{۲۰} در حوزه اخلاق قانونی تلاش در راستای تحقق اهداف دانشگاه، آگاهی کافی در رابطه با استانداردها و قوانین آموزشی، احترام به قانون حکومت و حفظ نظام دموکراسی، آگاهی از انتظارات، قوانین، سیاست‌ها و چارچوب‌های انضباطی سازمان دانشگاه و رعایت آن‌ها، آشنایی با قوانین آموزشی دانشکده، پایبند بودن به قوانین و مقررات آموزشی در محیط یادگیری سیار را شامل می‌شود.
- مؤلفه اصلی "اخلاق سیاسی و اجتماعی" نیز سه زیر مؤلفه را در برمی‌گیرد که تبیین این سه زیر مؤلفه به شرح زیر می‌باشد:

واژه نامه

1. E-learning	یادگیری الکترونیکی
2. Mobile learning	یادگیری سیار
3. Interactive	تعامل
4. Professional ethics	اخلاق حرفه ای
5. Educational technology	تکنولوژی آموزشی
6. Attitude	نگرش
7. Ethics in scientific practice	اخلاق در عملکرد علمی
8. Moral discourse	گفتمان اخلاقی
9. Moral action	کنش اخلاقی
10. Moral character	منش اخلاقی
11. Religious ethics	اخلاق دینی
12. Moral education	پرورش اخلاقی
13. The rule of law	قانون مداری
14. Cultural ethics	اخلاق فرهنگی
15. Process factors	عوامل فرایندی
16. Motivation	انگیزه
17. Instructional Design	طراحی آموزشی

اساس تحولات فناوری، به‌روزرسانی و اصلاح گردد تا بتواند در نظام آموزش عصر پساگرونا تربیت و سعادت‌مندی نسل دانشجو را متجرب گردد.

ملاحظه‌های اخلاقی

در این پژوهش تمامی منابع مکتوب و غیر مکتوب مورد استفاده معرفی و اصل اخلاقی امانت‌داری علمی رعایت شد و حق علمی و معنوی مؤلفین آثار محترم شمرده شده است.

سپاسگزاری

ضروری دارد از همه اساتید گرامی که برای پرورش انسان‌های بااخلاق در نظام تعلیم و تربیت تلاش می‌کنند، تقدیر و تشکر به عمل آید.

References

- Wishart J. Ethical considerations in implementing mobile learning in the workplace. *International Journal of Mobile and Blended Learning (IJMBL)*. 2009; 1(2): 76-92. doi: 10.4018/jmbL.2009040105
- Wheeler S. Information and communication technologies and the changing role of the teacher. *Journal of Educational Media*. 2001; 26(1): 7-17. https://doi/abs/10.1080/1358165010260102
- Qi C. A double-edged sword? Exploring the impact of students' academic usage of mobile devices on technostress and academic performance. *Behaviour & Information Technology*. 2019; 38(12): 1337-1354.
- Kumar Basak S, Wotto M, Belanger P. E-learning, M-learning and D-learning: Conceptual definition and comparative analysis. *E-learning and Digital Media*. 2018; 15(4): 191-216. https://doi.org/10.1177/2042753018785180
- Akcil U. The use of mobile learning for visually impaired learners school in tolerance education contents. *Quality & Quantity*. 2018; 52(2): 969-982. doi:10.1007/978-3-642-21303-8
- Talan T. The effect of mobile learning on learning performance: A meta-analysis study. *Educational Sciences: Theory and Practice*. 2020; 20(1): 79-103.
- Mohammadi A, Mojtahedzadeh R, Asadzandi S, Rashidi H. Devising ethical codes for e-content in e-learning. *Medical Journal of the Islamic Republic of Iran*. 2020; 34(14): 1-4.
- Talib, AA, Mahasneh OMK. Awareness of Ethical Issues when using an e-Learning System. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*. 2020; 11(1): 128-131. doi:10.14569/IJACSA.2020.0110116
- Koonmee K, Singhapakdi A, Virakul B, Lee DJ. Ethics institutionalization, quality of work life, and employee job-related outcomes: A survey of human resource managers in Thailand. *Journal of business research*. 2010; 63(1): 20-26. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2009.01.006
- Toprak E, Ozkanal B, Aydin S, Kaya S. Ethics in e-learning. *Turkish online journal of educational technology*. 2010; 9(2): 78-86.
- Demir K, Akpınar E. The Effect of Mobile Learning Applications on Students' Academic Achievement and Attitudes toward Mobile Learning. *Malaysian Online Journal of Educational Technology*. 2018; 6(2): 48-59.
- Vighnarajah S, Chuah KM. Ethical conduct of e-Learners and e-Teachers in online learning community. *Pakistan J. Dist. & Online Learn*. 2017; 3(2): 1-12.
- Dove E S, Douglas C. Ethics governance in Scottish universities: how can we do better? A qualitative study. *Research Ethics*. 2023; 19(2): 166-198. https://doi.org/10.1177/17470161221147801
- Farmahinifarahani M, Ashrafi F. Principles of Professional Ethics in Nahj al-Balaghah. *Imam Ali 's Studies*. 2014; 5(9): 67-86. (In Persian).
- Salajegheh A, Safari S. Relationship between Professional Ethics and Function of Professors... *Ethics in Science and Technology*. 2016; 10(3): 103-110. (In Persian).
- Knox JBL, Svendsen MN. The ethics laboratory: an educational tool for moral learning. *International Journal of Ethics Education*. 2022; 7(2): 257-270.
- Hagendorff T. The ethics of AI ethics: An evaluation of guidelines. *Minds and machines*. 2020; 30(1): 99-120.
- Biedenweg K, Monroe MC, Oxarart A. The importance of teaching ethics of sustainability. *International Journal*

- of Sustainability in Higher Education. 2013; 14(1):6-14. <https://doi.org/10.1108/14676371311288912/full/html>
19. Dickens BM, Cook RJ. Law and ethics in conflict over confidentiality?. International Journal of Gynecology & Obstetrics. 2000; 70(3): 385-391. [https://doi.org/10.1016/S0020-7292\(00\)00286-1](https://doi.org/10.1016/S0020-7292(00)00286-1)
20. Thi Tran L, Thi Nguyen N. Mediating teacher professional identity: The emergence of humanness and ethical identity. International Journal of Training Research. 2013; 11(3): 199-212. <https://doi.org/10.5172/ijtr.2013.11.3.199>
21. Moradimokhles H, Gholipur N. Build Brand Trust and Brand Consolidation by Emphasizing on Employees Morality Variables. Ethics in Science and Technology. 2022; 17(2): 74-80. (In Persian).
22. Amiri AN, Hemmati M, Mobini, M. Ethics; A necessity for the organization. Moral knowledge. 2010; 1(4): 137-159. (In Persian).
23. Hassanpour A, Nazari K, Akbari P. Designing a Model of factors affecting the Professional Ethics of Teaching in Payam Noor University of the West of the Country. Iranian Journal of Educational Society. 2017; 2(2): 87-101. (In Persian). [doi: 10.22034/ijes.2017.43687](https://doi.org/10.22034/ijes.2017.43687)
24. Cox MJ. Formal to informal learning with IT: research challenges and issues for e-learning. Journal of computer assisted learning. 2013; 29(1): 85-105. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2012.00483.x>
25. Abd Samad MR, Ihsan ZH, Khalid F. The use of mobile learning in teaching and learning session during the covid-19 pandemic in Malaysia. Journal of Contemporary Social Science and Education Studies. 2021; 1(2), 46-65.
26. Jenö LM, Adachi PJ, Grytnes JA, Vandvik V, Deci EL. The effects of m-learning on motivation, achievement and well-being: A Self-Determination Theory approach. British Journal of Educational Technology. 2019; 50(2): 669-683. [doi:10.1111/bjet.12657](https://doi.org/10.1111/bjet.12657)
27. Park Y. A pedagogical framework for mobile learning: Categorizing educational applications of mobile technologies into four types. International Review of Research in Open and Distributed Learning. 2020; 12(2), 78-102. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v12i2.791>
28. Brown T. The role of m-learning in the future of e-learning in Africa. In 21st ICDE World Conference. 2003; 2-12.
29. Keykha A, Imanipour M. Meta-synthesis of professional ethics elements in higher education. The Journal of Medical Education and Development. 2020; 15(1): 53-70. (In Persian).
30. Alikhani F, Sarmadi M, Saeidipor B, Masomifard M, Goodarzi M. Identifying the Components of Professional Ethics for Designing a Model of Professional Ethics in the Context of E-Learning and Distance Education. Research in School and Virtual Learning. 2021; 9(2): 87-99. (In Persian). <https://doi.org/10.30473/etl.2021.60605.3604>
31. Bacolod DB. Mobile Learning as a Solution for Restricted Learning during the COVID-19 Pandemic. Journal Digital Educational Technology. 2022; 2(1): 1-7. <https://doi.org/10.21601/jdet/11584>
32. Wishart J. Ethical considerations in implementing mobile learning in the workplace. International Journal of Mobile and Blended Learning. 2009; 1(2): 76-92. [doi: 10.4018/jmbl.2009040105](https://doi.org/10.4018/jmbl.2009040105)